



Panu

NALLE

○ On julistettu kampanja: vanhat leikkikalut museoon! Jostain isosta otsikosta luisanan "leikkiväljneet", mutta kun en koskaan ennen ole kuullut sanaa käytettävän leikkikalun synonyymina, vieroksun sitä. Aloitteenkitejänä on Mannerheimin Lastensuojeluliitto, jonka palkallisoastot auttavat lelujen toimittamisessa Oulun Ainolaan, museoon.

Yritin pysäyttää kiitävän ajan, pistin tupot korviini ja hiljennyin. Minkälaisia leluja minulla oli? Olen kai alusta alkaen ollut leikkivä lapsi, ainakin siinä suhteessa siis normaali. Leikin hyvin kauan, ja monien mielestä olen vieläkin leikkimielinen. Minulla on hämähämielikuva puuhevosesta ja elävä mielikuva kärkyistä, joista vieläkin on tallella kaunis vihreä pyörä ja häkin puolikas. Kesäajan leikkikaluja olivat tietenkin kaikenlaiset laivat, eräs mieluisimmista peltivene, löytötavara, jolla saattoi leikkiä vain hiekalla. Aivan pikkuisina leikittiin naapurin isojen tyttöjen kanssa savikakuilla, ja siinä hommassa minustakin kehittyi melko taitava. Sitten ilmestyi jostain ikloma pienoishella, peltinen, jossa saattoi pitää tulta ja paistaa oikeasta lätyt- taikinasta oikeita lätyjä. Ne maistulivat ihmeellisiltä ja lisäksi ne ratisivat hampaitten välissä, ja vaikka ne olivat niin pieniä kuin olivat, niissä mahtui olemaan höysteenä havunneulasia ja mustikanlehtiä. Ilmeisesti vielä kauempaa tulevat mieleen puupalikat, jotka oli kuvioitu ja joista kai saattoi rakentaa kuvia niin kuin palapelissä, mutta joista tietenkin pyrittiin rakentamaan taloja ja "Baabelin torneja", niin kuin ihmisillä kaikkina aikoina ja kaiken ikäisinä on ollut taipumus rakentaa... Yrittää ainakin.

Kaikkein vanhimmista leluista on tallella tosiaan enää vain kärkyinpyörä ja lasikuula ja Nalle. Saanko esitellä! Nal-

le minulla on ollut niin kauan kuin muistan. Se on ollut rakain leluni. Se oli mukanaani ei vain vuodesta vuoteen vaan vuosikymmenistä toiseen, niin, yhäkin se on seuranani, vaikka nyt eläkevaarina. Olen suhtautunut siihen aina vakavasti ja antanut sille aina suuren arvon, sillä se on kaiken lisäksi minua vanhempi. Tiedän sen elämänvaiheet, noin pääpiirteittäin, mutta se tietää kyllä minusta kaiken, ja kun olen oikein pahasti toljailut, se on katsellut minua pyöreillä surumielisillä nappisilmillään ja ikään kuin pyöritänyt päätään.

○ Nallen elämänvaiheet ovat hyvin ihmeelliset, sillä itse asiassa se on kettu, vaikka se minun mielestä aina on ollut karhunpojan näköinen. Se on syntynyt joskus vuosisadan alussa Berliinissä, mistä se hyvin nuorena, keltaisen kiiltäväkarvaisena ja pitkähäntäisenä joutui Rovaniemelle. Matkaa se teki laivalla, junalla ja lopuksi hevosella. En nyt muista, milloin se menetti häntänsä, sillä minulla ei ole siitä pitkästä hännästä mitään mielikuvaa. Nalle, jos sen nimi jo silloin oli Nalle, kuului isollisiskolle, jonka hellässä hoivassa sille kyllä kerran oli käydä kehvertisti. Mistähän lie tullut siskolle ja nuorelle berliiniläisielulle riittä, mutta niin vain kävi, että tyttö heitti "ketunpojan" Pöykkölän rantatormältä Kemijokeen. Heittoa seurasi tietenkin iso itku ja poru, joka vuorostaan aiheutti tarpeelliset pelastustoimet, ja tässä Nalle edelleen istua nököttää, kuten näkyy. Aikanaan Nalle sitten muutti tänne "alamaalimaan", Ouluun, ja siitä tuli minun holhokkini ja tavallaan holhoojanikin.

○ Kauan aikaa Nalle nukkui kainalossani. Yhdessä käytiin kansakoulu ja muutkin koulut, ja oikeastaan me pääsimme ylioppilaiksikin samanaikaisesti, mene tiedä, vaikka Nalle olisi päässyt ilman repuja, jos ei olisi myötätun-

ta odotellut. Kun ei Jauhon Antti tiennyt antaa sille ylioppilaslakkaa, antoi sen eräs nuori ja nätti Tipalan tyttö vai oliko heitä kaksikin. He valmistivat Nallelle ihka oikean paperisen ylioppilaslakin, jota se käytti Helsingissä opiskeluaikanaamme. Jossain sotavaiheissa lakki sitten kyllä hävisi, vaikka Nalle katsottiinkin yli-ikäiseksi asepalvelukseen. Jokaisessa boksissani Nalle istui kunniapaikalla lipastonnurkalla tai uuninkranssilla, niin kuin se viimeiset vuosikymmenet on istua nököttänyt kirjajhyllyn reunalla. Monen nuoren ystäväni mukaan se olisi voinut lähteä, sillä lapset ovat aina tykänneet siitä, mutta ei vain ole

lähtenyt. Nyt sillä on jo vuosikymmenet ollut reumaattisten sahanjauhoa pursuavien harteittensa ympärillä sama sininen viitta, joka tässä kuvassakin näkyy, viitan koristeena ja kiinnikkeenä kaunis alppiruusu punavalkoisine nauhoineen. Nalle on jo aikoja sitten unohtanut saksan kielen, enhän minä osannut sitä puhua silloin, kun Nalle nuorena siirtyi hoiviini, mutta yhteisesti opiskelemaamme latinaa Nalle vieläkin muistaa sanan sieltä, virkkeen tuolta: Labor improbus omnia vincit... .

Museoon Nalle tuskin tulee, ennen kuin aika minusta jättää, mene tiedä sitten... .

